

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Richardi Arsdekin Soc. Jesu Sac. Theol. Professoris.
Apparatus Doctrinae Sacrae**

Archdekin, Richard

Dilingae, 1687

Die Sabbathi: Considerationes & exempla divinæ vindictæ in Sacerdotes
indigne celebrantes &c.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38464

stituta fuit; sed præcipitur ipse modus studiosè & devotè recitandi, uti etiam *Cajetanus* accuratè advertit. Ad hoc sane quemlibet animæ suæ, & spiritualis lucri studiosum vehementer invitat & impellit consideratio præclara S. Hieronymi, in cap. *Non mediocriter*, de consec. dist. 1. *Melior est*, inquit, *quinque Psalmorum decantatio cum cordis puritate, serenitate, & spirituali alacritate, quam totius Psalterii modulatio, cum anxietate cordis, & distractione.*

Quod si habeas etiam curam animarum, pro quibus oportet Deo Preces offerre, considera te id optimè præstiturum per attentam, ac devotam recitationem divini Officii in conspectu Dei & totius Curie celestis, ad divinam opem & protectionem tibi, & tuo populo impetrandam, juxta documenta hic sequentia.

Itaque dum Horas recitas, omni studio conaberis Attentionem, devotionem, & intentionem actualem, aut minimum virtuales continuare, aut sæpius renovare, cum interna, externaque reverentia; memor divinas laudes legendas esse, aut canendas, non solum cum debita verborum prolatione, sed etiam cum seria memoriæ, intellectus, & voluntatis applicatione, & religiosa totius corporis compositione: juxta illud Psalmi 46. v. 7. *Psallite Deo nostro, psallite Regi nostro, psallite; quoniam Rex omnis terra Deus, psallite sapienter.* Ubi quater repetito verbo, *psallite*, insinuat psallendum Deo, quoad vocem, distinctè; quoad memoriam, attentè; quoad intellectum, intelligenter; quoad voluntatem, ardentè; & quoad habitum totius corporis, reverenter.

Hoc assequi conaberis. 1. Opportunum & sufficiens tempus singulis horis Canonicis, si extra chorum legas, tribuendo, juxta communem morem Ecclesie, & virorum timoratorum, quibuscum vivis, non præcipitando verba, nec mutilando, nec indecorè festinando. 2. Locum pietati tuæ magis congruum, & à strepitu, & interpellatione remotiorem, eligendo. 3. Decentem corporis situm adhibendo; videlicet, si vires ferant, alternatim genua flectendo, aut stando. 4. Oculorum evagationes, aliasque distractionum causas declinando. 5. Viva fide Deum præsentem, eique Beatorum choros laudes æternum concinentes crebro intuendo, cum affectu amoris, gratitudinis, zeli laudandi Deum, eique per omnia placendi. 6. Subinde memoriam renovando eorum, quæ Christus tali horâ fecit, vel passus est, cum similibus piorum affectum, ac desiderium, Christum redamandi, imitandi, ejus merita participandi, instauratione. 7. Renovando propositum attentionis, si distractionibus agiteris, maxime in initio & fine cujusque Psalmi: initio quidem desiderando & petendo affectum à Spiritu sancto intentum; in fine verò, ad *Gloria Patri*, ferventi affectu laudando sanctissimam Trinitatem, reverenter, attentè, devotè, cum omni possibili perfectione.

8. Ad certa verba sæpe occurrentia, quæ Deum, ejusque attributa, beneficia, opera denotant, conando elicere affectus congruos, admirationis, reverentia, adorationis, timoris, spei, amoris, gratitudinis, laudis, congratulationis. Ad voces, *Nos, homines*, miseras humanas indicantes affectus humilitatis, contritionis, compassionis, & similes.

9. Ad sensum verborum, vel litteralem, vel spirituales attendendo, & affectus convenientes excitando. Ut in *Pater noster*, cum viva memoria præsentis Dei, filiali fiducia, reverentiâ, resignatione, & zelo gloriæ

Dei, petendo illa septem, juxta modos orandi supra insinuos. In *Ave Maria*, excitando desiderium laudandi B. Virginem, benedicendi Christum, & impetrandi per ejus, Matrisque merita gratiam bene vivendi & moriendi.

In *Credo*, excitando fidem, spem, charitatem, gratitudinem, desideriumque participandi merita Christi: *Ad Domine labia mea, &c. Deus in adjutorium, &c.* recitando ea cum affectu fiducia in Deum per merita Christi, & diffidentia sui, amoris, gratitudinis, zeli glorificandi Deum. In *Invitatorio*, omnes Choros Sanctorum, & suas potentias omnes ad Deum laudandum invitando.

Psalmi recitandi sunt eo affectu, quem verba præferunt, & quidem, vel uno affectu præcipuo, e. con-
tritionis, ut in Ps. 50. *Miserere*. Vel laudis, in Cantico *Benedicite*, & Ps. 145. 149. 150. Vel gratiarum actionis, ut in Ps. 102. 104. 105. 106. Vel affectu divini beneplaciti perfectè adimplendi in observatione divinarum præceptorum, consiliorum, inspirationum, ut in Ps. 118. & aliis, qui unum tantum præcipue affectum continent. Vel diversis affectibus recitando ceteros, qui miram affectuum varietatem suppeditant. Videlicet juxta D. August. in Ps. 30. timendo cum timet Propheta, amando cum amat, laudando cum laudat, plorando cum plorat, postulando cum postulat, nos humiliando, cum ipse se vilem agnoscit, gratias agendo pro beneficiis nobis spiritualiter collatis, quæ Israëlitis corporaliter collata referat.

Similiter Antiphonas, versus, lectiones, orationes recitando cum affectibus, desideris & suspiriis congruentibus. In fine, cum memoria brevitate vitæ, & desiderio beatæ mortis, orando pro defunctis ferventer, prout pro se alios orare optares, dum ad *Fidelium anima*, singulas horas concludis.

Post Officium.

I. **D**efectus minus voluntarios in recitatione Officii admittis quam primum expiare stude, recitando Orationem, quæ habetur apposita Breviario Romano *Sacrosanctæ & indivisibæ Trinitati, &c.* & lucrando indulgentias in hunc finem concessas.

II. Offer tuum obsequium quantumvis imperfectum, in unionem orationum & meritorum Christi, B. Virginis, & Sanctorum, ad intentiones initio præfixas; idque vel immediatè sanctissimæ Trinitati, vel per Christum æterno Patri; vel primum B. Virgini, deinde Christo, & per hunc, Patri, hac vel simili formula juxta industrias quodvis opus bene peragendi.

O Maria Mater gratiæ, Mater Misericordiæ, respice oculo pietatis hoc exiguum servitutis meæ obsequium, quod mellis tui cordi tuo emendandum, perficiendum, & representandum dilecto Filio tuo offero, ad maximam ejus gloriam, amorem, beneplacitum, in gratiarum actionem æternam, & ad gratiam nobis impetrandam illi placendi perfectissimè in tempore & æternitate. Amen.

DIE SABBATHI.

Consideranda Exempla Divina Puncta in Sacerdotes indignè celebrantes.

Considera, sicut Corpus & Sanguis Christi in Sacrificio Missæ dignè accepta conferunt Sacerdoti; ingentia

Hande
Kin

Theo
logia

D. IV
2. 5

ingentia Dei dona, & gratiam, & vitam æternam, ut testatur ipse Christus, Joan. 6. *Caro mea verè est cibus, & sanguis meus verè est potus, &, Qui manducat hunc panem, vivet in æternum.* Sic è contrariò indignè sumentis, cibus ille salutaris & cælestis convertitur in mortiferum animæ venenum.

Hinc accedentes ad hoc Sacrificium seriò monet Apostolus I. ad Cor. 11. *Probet autem seipsum homo, & sic de pane illo edat, & de calice bibat, qui enim manducat & bibit indignè, iudicium sibi manducat & bibit, non discernens Corpus Domini.* In quem Apostoli locum audi graviter monentem non me, sed Doctorem Sanctum, Thomam à Villa Nova, concioe 3. de Sacram. altaris: *Reus, inquit, erit Corporis & Sanguinis Domini; ac si Christi effudisset Sanguinem. Quasunque enim blasphemias, quasunque irrisiones, quæcumque opprobria impississimi Judas corporaliter in Christum exercuerunt, has omnes spiritualiter repetit impius comestor. Filium Dei rursus in semetipso crucifigens, & ostentus habens.*

Quid igitur mirum, si Sacerdotes ad tremendum hoc Altaris Sacrificium indignè, aut irreverenter accedentes horrendis à Deo Suppliciiis, non tantum in futura, sed etiam in præfenti vita non raro puniantur? De his pauca ex multis exempla annotemus.

Primò. Narrat Palladius, dum quadam die inviseret Macarium Eremitam, se quandam ante ejus fores vidisse Sacerdotem, totum vulneribus saucium, cujus in capite ossa erant putrefacta: qui dum Macario suppliciter factus esset, ut suis orationibus vulnere suorum impetraret sanitatem; abnuvit Sanctus, asserens hanc illi à Deo missam infirmitatem, in correptionem & vindictam suæ sacrilegæ temeritatis, quæ ausus fuit celebrare Missam in fornicationis delicto. Nec unquam à Deo illi voluit impetrare sanitatem, quoadusque promitteret, se de cætero ad tremendum Altaris non accessurum Sacrificium. Quod cum se facturum, cum juramento promitteret, nec amplius omni vitæ suæ tempore peccaturum sponderet, intra paucos dies, S. Macarii precibus pristinae fuit restitutus sanitati. In vita S. Macarii cap. 2.

2. Refert item Thomas Cantipratanus in hunc modum sequens exemplum. Prope Villam, in qua natus fuit, Sacerdos lubricus & immundus fuit. Et olim quidem cum immundis mulieribus, panem illum legalem Sabbathi, edere non licebat. At infelix ille Presbyter hunc quotidie polluto ore sumebat. Et vide vindictam Dei. Os ejus circa nasum, & mentum, & lingua computruit, ita ut vix posset præ foetore ab amicissimis sustineri. Sed & alius in Gallia Sacerdos fuit, ut quondam puer adivi, cujus manus super Aram extensa, igne cælesti, usque ad cubitos combusta & consumpta fuerunt, Lib. 2. Apum. c. 40. part. 6.

3. Legitur in *Specul.* Exemplorum, quòd Sacerdos quidam secularis, dum quadam die Missam celebraret, alius ei assistens, vidit in Patena tempore sumptionis, non speciem panis, sed infantis. Quem cum Sacerdos levaret, ut sumeret; cepit infantulus ille faciem avertere, & ne sumi posset, manibus & pedibus reluctari: & non semel vir ille devotus hoc vidit, sed sæpius. Cui idem Sacerdos quâdam vice dixit inter cætera: Quoties sumo Corpus Christi, cum tanta difficultate sumo, ut mirari non sufficiam. Cui ille: Confulo, ut vitam corrigas: nam hoc, & hoc ego te, vidi. Quod audiens Sacerdos, vitam mutavit, emendationemque proposuit. Et cum postea celebraret, visus est ille infans ab illo viro devo-

to, junctis manibus & pedibus, cum summa velocitate, illabi in os Sacerdotis, *Dist. 9. Exempl. 190.*

4. Narratur & aliud hoc modo. Fuit quidam Sacerdos, majorem carni, quam spiritui curam impendens. Is dum vice quadam honestos viros, faminaeque ad convivium invitasset; iussit servum (cui hoc ex officio incumbere) pisces non vili pretio coemptos igni elixandos apponere, atque hujusmodi cura distractus ad celebranda divina mysteria, ipsis etiam Angelicis humoris formidanda. mente vagus, corde aridus, cum a dispersus, rapido cepit cursu properare. Cumque jam in medio Sacrificio consisteret, sollicita mente cepit, & importunis curis turbari, ne forte prædicti pisces, aut plus, aut minus debito, sale injecto condirentur. Verum, cum ille Sacerdos se ab hujusmodi & tali horâ indecentibus cogitationibus non cohiberet; Ecce tibi Dæmon, terrâ quadam fuligine tectus, subito adfuit, & raptum cacabum è mediis flammis, una cum piscibus, secum detulit ad Altare. O Coce, inquit, non Presbyter, cur fatuis curis in diversa distraheris? Ecce pisces hic sunt, ecce sal; (vas enim sale plenum exhibuit,) injice quantum libuerit, & vel de cætero sacris Altaribus attentior factus assiste: Atque ita irrisâ Presbyteri superflua curâ, onera quæ portavit, suo loco restituit. *Dist. 10. Exemplo 28.*

5. Si in veteri lege Oza Sacerdos, quia indignè attingerat Arcam Domini, repentina correptus est morte: quanto amplius timendum illis, à talibus castigationibus, qui non solum tangunt, verum etiam intra sua immunda pectora tremendum Filii Dei Corpus & Sanguinem recipiunt. Judas quando in ultima Corna indignè Corpus Domini accepit, statim in illum intravit Satan, eumque in prodicionem & desperationem, & demum in flammam æternam præcipitavit.

Ex quibus exemplis clarè liquet, Sacerdotes, qui indignè divinum accipiunt Sacramentum, à Deo gravibus subijci infirmitatibus, subitaneâ discedere morte, variè divexari à Diabolo, facile in enormia labi peccata, & tandem infusta morte vitam finire.

O quam tremendum est Sacerdotem, qui tanta præcæteris beneficia à Deo in hoc Sacramento quotidie accepit, comparere coram Christo severo Judice, postquam Statum tam sanctum peccando maculavit, aut officii sui functiones sacras, erga Deum & proximum, debita cura & pietate non perfolvit. Idque tanto majori cum dolore atque opprobrio, quanto plura habuit Sacerdos in suo statu salutis auxilia, quibus poterat sibi, & aliis suæ curæ commissis, æternam felicitatem comparare.

NOTANDA.

Pro Materia aliarum Meditationum.

Alia Meditationes eodem modo poterunt ab ipso Sacerdote formari, quibus assidue, matutino tempore, per horam, vel saltem mediam, spiritum in se pietatis excitet ac conservet: Ad hoc ut præsto sit ad manum oportuna Materia, notanda sunt sequentia.

Primò, poterit ex hoc Libro desumere aliquot idoneas meditationes: De virtute Fidei, Spei & Charitatis, ex Motivis & affectibus, quæ deducuntur supra, in Praxi assistendi agris ac moribundis p. 116. & sequent. Item, de motivis ad peccati detestationem, & de remediis contra singula peccata in particulari hic infra p. 122. Denique ex toto Apparatu, sup. part. 2. p. 7. & c. poterit sibi seligere, & formare Meditationes de.

de Virtutibus aut Vitiis, quæ ibi per exempla ac similitudines proponuntur.

Secundo, Ex ipso Breviario fieri possunt meditationes, de Lectionibus quæ concernunt mysteria vite, aut Passionis Christi. Vel de aliquo insigniori Psalmo qui piæ affectum & devotionem excitet: ut de Psalmo, Misereere, pro affectu pœnitentiæ: de Psalmo, Benedic anima mea Dominum, pro affectu Gratiitudinis, & sic de cæteris: singulis scilicet Psalmi versibus cum atenta sensus consideratione inharendo.

Tertio, Formando meditationem, de vita Sancti eo die occurrentis, ex tribus Lectionibus, quæ de eo in Breviario assignantur. Observando modum meditando in initio traditum, singula puncta & virtutes attentè considerando, piæ affectus & desideria eliciendo, firmam imitationis proposita concipiendo, & Deo, ac Sanctis per pia colloquia & affectus abbarendo, & quam parum inanes hominum fabulas & colloquia affectaret, qui semel in meditatione sanctam serio gustaret & videret, quam suavis est Dominus.

NOTA. Post hæc consideravi præcedentibus Instructionibus per omnia conforme, Schema vite Pastoralis, in cultissima Diœcesi Antuerpiana vulgatum, & omnibus ubique, in illo munere commodissimum tam obligationis, quam perfectionis compendium.

SCHEMA VITÆ PASTORALIS.

Prout extat impressum in calce Ordinationum Diœcesis Antuerpiana.

AD salutem gregis multum valet vita & diligentia Pastoris, unde Exodi decimo nono dicitur, *Sacerdotes qui accedunt ad Dominum sanctificentur: nihil enim est, quod alios magis ad pietatem & Dei cultum assidue instruat, quam eorum vita & exemplum, qui se Divino ministerio dedicaverunt.* Trid. sess. 23. c. 1.

Vita Pastoris duplex est, *privata, & publica.* Diligentia etiam duplex, nimirum *in spiritualibus, & corporalibus.*

Vita Privata Pastoris consistit, Primò: In frequentatione Sacramentorum, ut quotidie (si dispositio corporis & animæ permittat) Missam celebret: & ut singulis saltem septimanis confiteatur.

2. Item in oratione *Mentali*, ut manè & vesperi habeat horam huic assignatam: Et *Vocali* ex obligatione, ut debite Horas suas legat, vel devotione, ut Rosarium, Litanias, Psalmos Pœnitentiales, &c. adjungat.

3. Item in recollectione *spirituali*: Singulis annis per aliquot saltem dies, ex directione Viri alicujus intelligentis: Singulis diebus manè, proponendo vitare omnes, & magis noxias peccandi occasiones, & offerendo omnia illo die agenda, vel sustinenda ad honorem Dei, & salutem proximi: Similiter vesperi, examinando conscientiam, tum generaliter, tum particulariter circa aliqua peccata: Ac etiam interdum, Per orationes jaculatorias ad pulsus horæ, & aliàs sæpè: Per actus contritionis & dilectionis Dei super omnia: Et per resignationem propriæ Voluntatis in Divinam.

4. Item in mortificatione Interiori passionum, nimirum sollicitudinis, curiositatis, ac affectionis circa

cupiditatem rerum temporalium, vel appetitum propriæ æstimationis & honoris: Similiter in mortificatione exteriori subtrahendo aliqua licita de cibo, potu, & aliis commoditatibus corporis, ac de visu & usu alienorum sensuum: Et exercendo aliquos Pœnitentiæ ritus.

5. Item in lectione Libri Spiritualis, Vitæ Sanctorum vel Sacræ Scripturæ, quam nullo die omittat per mediam saltem circiter horam.

6. Item in studio Casuum Conscientiæ, Instructionum Pastoralium, vel sacræ Historiæ, tempore à reliquis vacuo.

7. Item in Familiæ administratione, quæ sit, honesta, frugalis, nitida & ordinata.

Vita Publica Pastoris, Requirit, ut abstineat à Potu, Tabernis, Lusu, Contentione, Litibus, Præsumptione, & Sæcularibus negotiis: insuper, ut habeat

1. Zelum animarum, ita ut vultum peccatoris agnoscat, Morbidos diligenter curet, Et discipulos fortiter corripiat.

2. Amorem Parochianorum, difficultates componendo, necessitates sublevando, & infirmos consolando.

3. Conversationem exemplarem, raram cum feminis, circumspectam cum omnibus, gravem sine motu, & affabilem sine levitate.

Salus Populi etiam pendet à Pastoris Diligentia: Nempè in Spiritualibus: deinde in Temporalibus.

In *Spiritualibus*, Ut pote, 1. In Sacramentis & Sacramentalibus ministrandis; Cum promptitudine nocte & die; cum sanctitate, conscientia mundâ, Intentione purâ, præparatione debita & Charitate affectuosa; & cum decore juxta ritus præscriptos, animo sedato, vultu composito, voce intelligibili, & pronuntiatione distinctâ.

2. In Sacramentis & Sacramentalibus conservandis cum munditie, nitore & splendore, juxta præscriptum Ritualis.

3. In Officio Divino, ut fiat horis statutis, cum ornatu decenti, cum exactis ceremoniis, & cum devotione ædificativa.

4. In Catechismo, ut nunquam omittatur, servetur apta methodus, alluciantur pueri præmio & apparatus; & ut Parentes & Magistratus invitentur.

5. In Concione, quâ Rudiores instruat in necessariis ad salutem; Sit ad captum populi, quæ doceat peccata fugere, & virtutes sectari.

In Temporalibus, Ut Fabricæ, Mensæ pauperum, & piarum Foundationum proventus, non alienentur, verum debite elocentur, diligenter conserventur, bene impendantur, in computum deducantur, idque juxta Decreta & ordinata Diœcesis nostræ.

2. Ut sui Pastoratus Domus sacra recta conserventur, Fundi vel Decimæ ex præscripto administrantur, & Jura recipiantur non ultra taxam.

Sententias selectissimas de Pastoralis officii singulari Dignitate, & obligatione vid supra p. 244.

